

Finansdepartementet
Innleveres elektronisk

Dato: 20.06.2023
Vår ref.: LTB
Deres ref.: 18/4800

Høring om ansattes rett til representasjon i finansforetaks styrende organer

Finans Norge viser til Finansdepartementets brev av 07.03.23 hvor Finanstilsynets forslag til endringer i forskrift 23. desember 1977 om ansattes rett til representasjon i sparebankenes og forretningsbankenes styrende organer (bankforskriften) sendes på høring.

Finans Norges hovedsynspunkter

- Finans Norge støtter at reglene om ansatterrepresentasjon i finansforetak bringes i overensstemmelse med finansforetaksloven og -forskriften, og at de gis anvendelse for alle typer finansforetak.
- Ved valg av lovteknisk løsning, mener Finans Norge det vil være mest hensiktsmessig å fastsette en egen forskrift om ansatterrepresentasjon i finansforetak, etter mal fra representasjonsforskriften. En slik tilnærming vil etter vår oppfatning gi bedre sammenheng med finansforetaksloven og -forskriften, da representasjonsordningene i finansforetak er særskilt tilpasset finansnæringens styringsorganer.
- Finans Norge mener at representasjonsforskriftens bestemmelser om gjennomgående ansatterrepresentasjon i utgangspunktet bør gjelde også for finansforetak, men at det vurderes om det er spesielle forhold som tilsier at adgang til gjennomgående ansatterrepresentasjon bør begrenses.

Valg av lovteknisk løsning

Finans Norge har ved flere anledninger gitt innspill til Finansdepartementet om behovet for forskriftsregulering av ansatterrepresentasjon i finansforetak, se [brev av 20.10.2020 til Finanstilsynet](#).

Siden mange finansforetak ikke er organisert som aksje- eller allmennaksjeselskaper og reglene om ansatterrepresentasjon i finansforetaksloven med tilhørende forskrift på enkelte områder avviker fra aksjelovgivningen, anser vi det i utgangspunktet som mest hensiktsmessig at det utarbeides en egen forskrift for finansforetak, etter mal fra representasjonsforskriften for aksje- og allmennaksjeselskaper og med de nødvendige

særtilpasninger. Det viktigste vil imidlertid være at reglene om ansatterepresentasjon bringes i overensstemmelse med finansforetaksloven og -forskriften.

Ansatterepresentasjon i generalforsamling og styre

Nærmere om behovet for adgang til gjennomgående ansatterepresentasjon i konsernforhold

For finansforetak er det i dag ingen hjemmel som gir adgang til å avtale gjennomgående ansatterepresentasjon i konsernforhold. Finanstilsynet foreslår at representasjonsforskriften § 43 om gjennomgående representasjon ikke skal gjelde for finansforetak, og begrunner dette med at det har en side til egnethet, uten at dette utdypes noe nærmere.

På bakgrunn av henvendelser fra våre medlemsforetak, mener Finans Norge at det i utgangspunktet bør være adgang til å avtale gjennomgående representasjon også for finansforetak. Finansdepartementet oppfordres imidlertid til å se nærmere på om det er spesielle forhold som tilsier at adgang til gjennomgående ansatterepresentasjon bør begrenses.

Kjønnsrepresentasjon

Finans Norge støtter at det innføres krav til kjønnsrepresentativitet ved valg til sparebankers generalforsamling.

Imidlertid ønsker vi å påpeke at henvisningen til asal § 6-11 a i forslaget til ny § 8-2 i finansforetaksloven er noe uklar. Bestemmelsen i allmennaksjeloven har ulik beregningsmetode i første og annet ledd, avhengig av om det gjelder eksterne eller ansattevalgte styremedlemmer. Det er ikke opplagt hvordan man skal lese henvisningsbestemmelsen, ettersom § 6-11 a uttrykkelig skiller mellom eksterne og ansattevalgte styremedlemmer mens ny § 8-2 tredje ledd i finansforetaksloven er en spesialbestemmelse for ansattevalgte medlemmer i generalforsamlingen. Dette bør komme tydeligere frem.

Valgkretser

Finanstilsynet foreslår at representasjonsforskriften § 17 om valgkretser som skal få tilsvarende anvendelse ved valg til styret og generalforsamling, jf. forslag til ny finansforskrift §§ 8-3 og 8-4.

Ved bruk av valgkretsordning krever representasjonsforskriften at antallet valgkretser korresponderer med antallet (styre-)medlemmer som skal velges. Unntak fra dette krever søknad til nemden. Etter Finans Norges oppfatning virker dette unødvendig byråkratisk,

ettersom bruk av valgkretsordning er noe et flertall av de ansatte, eller lokale fagforeninger som representerer et flertall av de ansatte, selv krever, jf. representasjonsforskriften § 7. Derfor bør de ansatte ha fleksibilitet til å selv finne en hensiktsmessig løsning for valgkretsinnndelingen, hensyntatt virksomhetsspesifikke behov. Ifølge Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat av 21. mars 2017 (s. 13) er dette er en av bestemmelsene det ofte søkes om unntak fra.

Stemmerett og valgbarhet

Etter bankforskriften er verken ansvarlig revisor eller øvrig revisjonspersonale valgbar til styrende organer i en sparebank. Ansvarlig revisor har heller ikke stemmerett.

Finans Norge støtter Finanstilsynets forslag om at internrevisor og øvrig revisjonspersonale ikke skal være valgbar til styret, generalforsamlingen eller foretaksforsamlingen i finansforetak. Dette begrunnes med at internrevisjonen er underlagt styret, jf. finansforetaksloven § 8-16, og skal i sitt arbeide være uavhengig i forhold til de områder og personer som revideres.

For å ivareta det generelle hensynet til kontrollfunksjoners uavhengighet jf. finansforetaksloven § 13-5 andre ledd, (som i tillegg til internrevisjonen også omfatter funksjonene risikostyring og etterlevelse samt aktuarfunksjonen i forsikringsforetak), foreslår Finanstilsynet at ansatte i de øvrige kontrollfunksjonene heller ikke skal være valgbar.

Ut fra formålsbetraktninger kan Finans Norge i utgangspunktet støtte Finanstilsynets vurdering. Kontrollfunksjonenes uavhengighet er viktig for å sikre at funksjonene utføres på en forsvarlig måte og at interessekonflikter unngås. I tillegg bidrar kravet om uavhengige kontrollfunksjoner til å ivareta tilliten til det enkelte finansforetak og finansnæringens samfunnsrolle.

Samtidig kan en slik utvidelse by på utfordringer, ettersom antall ansatte som er valgbar til dels vil innskrenkes betydelig, spesielt i små og mellomstore finansforetak. I Prop. 125L (2013-2014) s. skriver Finansdepartementet at *Et krav om uavhengige kontrollfunksjoner forutsetter at foretaket har en organisasjon av en viss størrelse.*

Det bør derfor fastsettes hjemmel i finansforskriften §§ 8-3, 8-4 og 8-5 til å gi helt eller delvis adgang til å dispensere fra bestemmelsene.

En slik utvidelse antas å kunne ramme et stort antall ansatte som allerede er valgt inn i et finansforetaks styrende organer.

Dersom Finanstilsynets forslag vedtas, mener Finans Norge det derfor er nødvendig å fastsette en tilstrekkelig lang overgangsperiode, slik at ikke allerede valgte ansatte vil måtte

fratre sitt verv fordi vedkommende er ansatt i en kontrollfunksjon. Etter vår oppfatning bør en slik begrensning i valgbarhet uansett ikke gjelde før funksjonstiden for de som blir rammet av endringen utløper. Dette vil også ivareta hensynet til kontinuitet i styrets arbeid, og man unngår at det enkelte finansforetak pålegges ekstra arbeid og utgifter i form av suppleringsvalg midt i en valgperiode.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Sign.
Nils Henrik Heen
juridisk direktør

Sign.
Liv Tove Bakken
juridisk fagsjef

Vedlegg: Finans Norges brev til Finanstilsynet av 31.10.2020

Finanstilsynet v/ rådgiver
Astrid Rindal
Sendt på e-post til:
Astrid.Rindal@finanstilsynet.no

Dato: 31.10.2020
Vår ref.:
Deres ref.:

Forskriftsregulering av ansattes rett til representasjon i finansforetaks styrende organer

1. Innledning

Finans Norge viser til Finansdepartementets e-post av 16. september 2020, samt senere dialog, om ansattes rett til representasjon i sparebankenes og forretningsbankenes styrende organer.

På bakgrunn av tidligere innspill fra Finans Norge og Finansforbundet, har Finansdepartementet bedt Finanstilsynet vurdere behovet for endringer i forskrift om bankansattes representasjonsrett.

Finanstilsynet har i den forbindelse bedt om Finans Norges tilbakemelding på om Finans Norge anser det som en hensiktsmessig løsning å la forskrift om de ansattes rett til representasjon i aksjeselskapers og allmennaksjeselskapers styre og bedriftsforsamling mv. («representasjonsforskriften») gjelde for finansforetak, og hvilke særreguleringer som eventuelt må/bør gjennomføres for finansforetak. Finanstilsynet ønsker at Finans Norge koordinerer sitt svar med Finansforbundet.

Finans Norge vil innledningsvis kort redegjøre for sakens bakgrunn. Deretter følger våre synspunkter på forslaget til bruk av lovteknikk, og videre en ikke uttømmende oversikt over hvilke endringer vi mener det er behov for å gjøre i eksisterende regelverk.

Vi gjør oppmerksom på at vi ikke har hatt anledning til å gå nærmere inn i representasjonsforskriften, eller gjennomgå alle bestemmelser i detalj. Det tas forbehold om at det kan være behov for flere endringer enn hva som er listet opp nedenfor.

2. Bakgrunn

Representasjonsforskriften som trådte i kraft 1. januar 2018 gjelder ikke for bank- og finansieringsvirksomhet eller forsikring.

Forskrift om de ansattes rett til representasjon i sparebankenes og forretningsbankenes styrende organer (forskrift om bankansattes representasjonsrett) som er hjemlet i nå opphevede sparebanklov og forretningsbanklov gjelder imidlertid fremdeles, da finansforetaksloven § 23-2 annet ledd fastsetter at forskriften gjelder, også etter at finansforetaksloven trådte i kraft. På enkelte områder samsvarer imidlertid ikke forskriften med reglene om ansatterepresentasjon i finansforetakslovens kapittel 8.

Ettersom forskrift om bankansattes representasjonsrett kun gjelder for spare- og forretningsbanker, mens representasjonsforskriften ikke gjelder for bank, finansieringsvirksomhet eller forsikring, er det flere finansforetak som ikke er omfattet av forskriftsregler om ansatterepresentasjon.

Under høringen om ny representasjonsforskrift, ble høringsinstansene spesielt bedt om å uttale seg om behovet for en forskriftsregulering av gjennomføring av valg mv. for ansattes representanter i finansforetak, tilpasset finansforetakslovens bestemmelser om ansatterepresentasjon.

Finans Norge bekreftet i [sitt høringsvar av 2. mai 2017](#) at det var behov for en slik forskriftsregulering. Mange finansforetak er ikke organisert som aksje- eller allmennaksjeselskaper. I tillegg avviker reglene om ansatterepresentasjon i finansforetaksloven med tilhørende forskrift på enkelte områder fra aksjelovgivningen. Finans Norge mente derfor at det var mest hensiktsmessig med en egen forskrift for finansforetak etter mal fra representasjonsforskriften, med de nødvendige særtilpasninger.

Finans Norge har ytret ønske om å delta i utformingen av en slik forskrift. Dette ble fulgt opp i eget brev til Finansdepartementet av 6. desember 2018, hvor Finans Norge blant annet tok opp de praktiske problemer sparebanker opplever som følge av at forskriften på flere punkter er i strid med finansforetaksloven, samt forslag til hvordan dette kunne løses. Brevet er vedlagt.

3. Lovteknikk – om representasjonsforskriften bør gjelde for finansforetak

Finans Norge mener det ikke er en hensiktsmessig løsning å la representasjonsforskriften gjelde for finansforetak. Vi mener det mest hensiktsmessige vil være å utarbeide en egen, ny forskrift om ansatterepresentasjon i finansforetak etter mal fra representasjonsforskriften, med nødvendige særtilpasninger.

Begrunnelsen for dette er hovedsakelig følgende:

- Organisatoriske forhold; det nye regelverket skal kun gjelde for ansatte i finansforetak.
- Regulatorisk sammenheng; det gir bedre sammenheng med finansforetakslovens og finansforetaksforskriftens egne bestemmelser om ansattevalg. Finansforetaksforskriften inneholder blant annet regler om ansattes valg til generalforsamling i sparebanker. Det er lettere å forstå detaljene om de kan plasseres i den konteksten de hører hjemme.
- Tilgjengelighet; det blir enklere å finne frem for de som skal praktisere regelverket.
Personene som skal anvende regelverket er i stor grad ikke-jurister (ledere, HR, ansatte og tillitsvalgte). Dette stiller krav til klarhet i bestemmelsene og enhetlig bruk av begreper. Et ytterligere fragmentert regelverk om ansatterepresentasjon kan gjøre det vanskelig for ikke-jurister å finne frem til, og forstå hvilke bestemmelser som skal anvendes for å finne svar på et konkret regelverksspørsmål.

4. Innhold – behov for endringer

Finans Norge mener det er nødvendig med endringer i/nye bestemmelser om:

- Gjennomgående ansatterepresentasjon i konsernforhold
- Ansatterepresentasjon i generalforsamling og styre, inkludert i sparebankene

Nærmere om behovet for adgang til gjennomgående ansatterepresentasjon i konsernforhold

En felles representasjonsordning i konsern innebærer at alle ansatte i konsernet er stemmeberettigede og valgbare til morselskapets styre. Ved gjennomgående ansatterepresentasjon kan de ansatte velge de samme styrerepresentantene, varamedlemmene og observatørene til styret i både morselskap og datterselskap. Dette er et unntak fra hovedregelen om at det skal være separate valg for morselskapet og datterselskapene.

For finansforetak finnes det ingen hjemmel som gir adgang til å avtale slike ordninger i konsernforhold, i motsetning til hva som gjelder for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, jfr. representasjonsforskriften §§ 42 og 43.

Finans Norge mener i utgangspunktet at det bør være tilsvarende adgang til å avtale gjennomgående representasjon for konsern som omfatter banker, finansieringsforetak og forsikringsselskaper som for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Imidlertid må det vurderes nærmere om det er spesielle forhold som gjør seg gjeldende når ny forskrift skal utarbeides.

Det kan i den forbindelse nevnes at Arbeids- og sosialdepartementet i dag har myndighet til å innvilge unntak fra forskrift om bankansattes representasjonsrett på en rekke områder. Det er viktig å bevare muligheten til å kunne søke en ekstern instans om unntak i saker der partene ikke klarer å bli enige. Det kan også være vanskelig å få etablert alternative løsninger i foretak med lav organisasjonsgrad, siden slike avtaler etter representasjonsforskriften bare kan inngås mellom ledelsen og et flertall av de ansatte/fagforening som representerer et flertall av de ansatte.

Ansatterepresentasjon i generalforsamling og styre

Generalforsamling i sparebanker

I finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap skal minst tre firedeler av generalforsamlingen være personer som ikke er ansatt i banken, jf. finansforetaksloven § 8-2 første ledd. Etter forskrift om bankansattes representasjonsrett § 3 skal *«minst en fjerdedel av medlemmene velges av de ansatte, dog ikke mer enn en fjerdedel»*. I motsetning til finansforetaksloven § 8-2 første ledd inneholder ikke forskriftsbestemmelsen vilkåret *«inntil»* en fjerdedel. Ved å følge forskriften § 3 risikerer man å komme i konflikt med finansforetaksloven. Disse bestemmelsene bør harmoniseres i ny forskrift.

Kjønnsrepresentasjon

Forskrift om bankansattes representasjonsrett § 9 reflekterer ikke krav til kjønnsrepresentativitet. Finansforetaksloven § 8-4 femte ledd gir allmennaksjeloven § 6-11 a tilsvarende anvendelse på sparebanker. Etter allmennaksjeloven § 6-11 a annet ledd skal begge kjønn som hovedregel skal være representert der de ansatte har to eller flere styremedlemmer. Tilsvarende gjelder for varamedlemmer. Dette bør tilpasses i ny forskrift.

Direkte valg

Forskrift om bankansattes representasjonsrett § 16 legger opp til indirekte valg av de ansattes representanter til styret ved at det er forstanderskapet (generalforsamlingen) som velger de ansattes representanter til styret. Det er kun ansatte i forstanderskapet som har forslagsrett. I finansforetaksloven § 8-4 fjerde ledd derimot, er det lagt til grunn at styremedlemmer med varamedlemmer fra de ansatte skal velges ved direkte valg *«av og blant de ansatte»*. Dette må tilpasses i ny forskrift.

Stemmerett og valgbarhet

Forskrift om bankansattes representasjonsrett §§ 6 tredje ledd og 7 tredje ledd, fastsetter at ansvarlig revisor ikke har stemmerett og er ikke valgbar til sparebankens styrende organer. Øvrig revisjonspersonale kan etter forskriften § 7 tredje ledd heller ikke velges til styrende organer. Finansforetaksloven § 8-16 fastsetter at et finansforetak skal ha internrevisjon, som skal kontrollere at finansforetaket er organisert og drives på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende virksomhetskrav. Eventuelle avvik skal blant annet rapporteres til styret. Det tilligger styret å ansette og avskjedige leder av internrevisjonen, samt å fastsette dens betingelser. Da internrevisor er underlagt styret, mener vi at det kan vurderes å være hensiktsmessig at denne bestemmelsen videreføres.

5. Avsluttende merknader

Finans Norge har hatt god dialog med Finansforbundet i saken, og det synes i all hovedsak å være sammenfallende synspunkter. Både Finans Norge og Finansforbundet har i tidligere brev uttrykt ønske om å bli involvert og få muligheten til å bidra i arbeidet med utformingen av nye forskriftsregler. Dersom Finanstilsynet velger å nedsette en egen arbeidsgruppe for å se nærmere på behovet for endringer i nåværende regelverk om ansattes representasjon i finansforetak, ønsker vi å få muligheten til å delta i denne arbeidsgruppen.

Eventuelle spørsmål kan rettes til juridisk fagsjef Liv Tove Bakken.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Nils Henrik Heen
juridisk direktør

Liv Tove Bakken
juridisk fagsjef

Vedlegg: Brev til Finansdepartementet